

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um sjúkratryggingar. HRN23080067.
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Heilbrigðisráðuneytið.
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	12. desember 2023

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Tilefni er til að skerpa á ýmsum ákvæðum laga um sjúkratryggingar í ljósi lögbundins hlutverks sjúkratryggingastofnunarinnar. Rétt er að skýra enn frekar heimildir Sjúkratrygginga til öflunar nauðsynlegra gagna til að tryggja afhendingu þeirra. Þá er lagt til að skilgreina tiltekna gagnavinnslur í tengslum við afgreiðslu umsókna og veitingu réttinda til einstaklinga. Einnig vegna framkvæmdar útreiknings/greiðslna á grundvelli samninga Sjúkratrygginga, gjaldskráa og fjármögnunarlíkana. Þá er nauðsynlegt að gera breytingar á tilteknum ákvæðum til að tryggja að rekstur og aðgengi gagnagrunna, sem og vinnsluaðferðir, séu í samræmi við aðra löggjöf.

Þá er lagt til að tilteknum ákvæðum laganna verði breytt þar sem þau lýsa framkvæmd sem ekki er lengur í gildi eða hugtökum sem eru orðin úreld. Einnig er um að ræða viðbætur vegna framkvæmdar sem þarfnast nánari skýringar og/eða endurskoðunar í ljósi þróunar sem orðið hefur síðan lögin voru sett 2008.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

Að lög um sjúkratryggingar veiti Sjúkratryggingum skýrari heimildir til að sinna með fullnægjandi hætti því veigamikla hlutverki sem stofnunin hefur skv. 5. gr. laganna, svo sem að annast framkvæmd sjúkratrygginga. Þá er markmiðið að tryggja gagnsæi og upplýsingaöryggi.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

Ýmis ákvæði eiga ekki lengur við um gildandi framkvæmd. Stofnunin hafi skýrari heimildir til vinnslu tiltekinna persónuupplýsinga. Samstarfsaðilar stofnunarinnar hafa bent á að æskilegt sé að skilgreina vinnsluheimildirnar með enn skýrari hætti en nú er.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

Í 24. kafla gildandi fjármálaáætlunar, fyrir árin 2024-2028, segir að stefnt sé að því að gera greiðsluþátttöku sjúkratryggðra einstaklinga gegnsærri og skilvirkari. Fram kemur í kafla 24.2, um sérfræðiþjónustu og hjúkrun, að markmið laga um sjúkratryggingar sé að styrkja hlutverk ríkisins sem kaupanda heilbrigðisþjónustu og vísað til heilbrigðisstefnu til ársins 2030 um að Sjúkratryggingar annist alla samningagerð um kaup á heilbrigðisþjónustu fyrir hönd ríkisins, hvort sem um sé að ræða þjónustu opinberra aðila eða einkaaðila. Mikilvægt sé að samningar Sjúkratrygginga um heilbrigðisþjónustu byggi á vönduðum greiningum og tryggi þannig aðgengi sjúkratryggðra að þjónustunni.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

Að lagaumhverfi Sjúkratrygginga sé í samræmi við aðstæður og að stofnunin hafi nauðsynlegar heimildir til að geta sinnt lögbundnum skyldum og þeim áhersluatriðum sem fram koma í fjármálaáætlun. Er frumvarpið einnig í samræmi við markmið í stjórnsáttmála

ríkisstjórnarinnar um að Sjúkratryggingar verði eflðar sem kaupandi og kostnaðargreinandi heilbrigðisþjónustu fyrir hönd ríkisins.
C. Leiðir
1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það? Heimildir Sjúkratrygginga til að vinna persónuupplýsinga/afla upplýsinga eru ekki nógu markvissar til að stofnunin geti rækt hlutverk sitt með fullnægjandi hætti. Lögin ekki í samræmi við þróun undanfarinna ára. 2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið. Önnur úrræði eru ekki tæk þar sem nauðsynlegt er að kveða á um breytingarnar í lögum. 3. Mögulegar leiðir við lagasetningu. Markmiðum lagasetningarinnar er unnt að ná fram með breytingum á einstökum ákvæðum laga um sjúkratryggingar.
D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?
1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni. Lagt er upp með að breyta einstökum ákvæðum laganna. Breytingarnar varða hugtök og uppfærða lýsingu á framkvæmd, sem og ákvæði um vinnslu persónuupplýsinga. Frumvarpið fjallar um; a) ítarlegri skilgreiningar á gagnavinnslu og vinnsluheimildum b) lögfestingu á verklagi/framkvæmd c) innleiðingu ráðstafana til að tryggja enn frekar vernd persónuupplýsinga og upplýsingaöryggi. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. Áformað er að stytta biðtíma eftir sjúkratryggingu og endurskoða greiðsluþátttöku vegna veikinda og slysa erlendis þar sem slíkt er alla jafna greitt af einkatryggingum. Áformað er að breyta hugtökum og skilgreina betur réttindi sjúkratryggðra. Þá er áformað að endurskoða ákvæði um miðlæga gagnagrunna, þ.e. skýra nánar hvaða upplýsingar skuli skrá og endurskoða ákvæði um miðlægan heilbrigðisþjónustugrunn m.t.t. aðgangaveitinga að gagnagrunninum. Að því er varðar umsóknir um sjúkratryggingu er t.a.m. til skoðunar að veita Sjúkratryggingum heimild til að afla nauðsynlegra upplýsinga um skattalega heimilisfesti hjá skattyfirvöldum. Áformað er að lögfesta heimild stofnunarinnar til að greiða fyrir heilbrigðisþjónustu, svo sem til heilsugæslustöðva, á grundvelli sérstakra fjármögnunarlíkana. Þá verði útreikningur greiðsla skv. líkani skýrður til að stofnunin geti aflað nauðsynlegra gagna við útreikning, t.a.m. gögn frá Vinnumálastofnun. Bætt verður við umfjöllun um gagnavinnslur.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar
1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Þar sem áformin varða vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga um heilsufar kemur rétturinn til friðhelgi einkalífs til skoðunar, sbr. 71. gr. stjórnarskrár og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu. Verður sérstaklega gætt að þeim réttindum við samningu frumvarpsins, svo sem með mati á áhrifum á Persónuvernd. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.

F. Samráð
Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Sjúkratryggingar. Sjúkratryggðir og ósjúkratryggðir sem leita til stofnunarinnar þegar tiltekin réttindi eru ekki bundin við að umsækjendur séu sjúkratryggðir hér á landi. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Áformað er að veita Sjúkratryggingum heimild til að afla tiltekinna upplýsinga frá stofnunum sem heyra undir önnur ráðuneyti, t.d. Skattinum og Vinnumálastofnun. Samráð sem þegar hefur farið fram. Sjúkratryggingar hafa óskað eftir breytingum á lögunum. Ráðuneytið hefur fundað með Sjúkratryggingum og embætti landlæknis vegna fyrirhugaðra breytinga. Fyrirhugað samráð. Frekara samráð við Sjúkratryggingar, embætti landlæknis og viðeigandi aðila.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er
Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Fyrirhugaðar breytingar munu hafa í för með sér einskiptiskostnað vegna aðlögunar tölvukerfa hjá SÍ, um 7 millj. kr. Endanleg áhrif breytinga á biðtíma eftir sjúkratryggingu og greiðsluþátttöku vegna veikinda og slysa erlendis koma í ljós eftir gildistöku.
H. Næstu skref, innleiðing
Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmiðina? Frumvarpið verður samið skv. hefðbundnu ferli við samningu stjórnarfrumvarpa. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennings, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Löggjöfin mun hafa áhrif á vinnslur Sjúkratrygginga í tengslum við tiltekin lögbundin verkefni. Ekki liggur fyrir hversu langan tíma stofnunin mun þurfa til að innleiða breytingarnar en gera má ráð fyrir nokkrum vikum. Gerður er fyrirvari við áætlaðan aðlögunartíma vegna breytinga á kerfum, uppsetningu á X-Road vefþjónustum o.s.frv. Tímamatið eykst með auknu flækjustigi sem mögulegt er að komi fram við innleiðingarferli tiltekinna breytinga. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Helstu forsendur eru fyrir hendi. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Hvernig Sjúkratryggingum tekst að nýta löggjöfina í starfsemi sinni. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Ráðuneytið mun afla upplýsinga frá Sjúkratryggingum um áhrif lagasetningarinnar.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.